

[Hanne Reintoff.]

udelukke, at sådanne nedgangstendenser tager noget til i styrke, efterhånden som lagerdannelsen og investeringerne i erhvervene påvirkes.

Det er jo nok en meget forsigtig formulering, når det økonomiske sekretariat mener, at bedømmelsen af det økonomiske forløb i USA i 1970 må være omgivet af, hvad man kalder usikkerhed. Sagen er jo den, at de træk, der karakteriserer USAs økonomi på en række områder, er typiske tegn på, at en cyklisk overproduktionskrise er brudt ud. Hvis vi sammenligner tallene for den industrielle produktion for juli 1969 med januar 1970, er selve faldet i produktionen kun ringe, nemlig 2,7 pct. Hvis dette havde fundet sted blot i en enkelt måned eller to, kunne man med rette tale om en mindre konjunktursvingning, men det skæbnsvangre er jo, at der er tale om et konstant om end lille fald i produktionen 6 måneder i træk.

Sætter man produktionen i juli 1969 til 100, falder den således til 99,5 i august, til 99,3 i september, til 99 i oktober osv. ned til 97,3 pct. i januar 1970. Det vil sige til niveauet omkring januar 1969. Var produktionen faldet med omkring 3 pct. f. eks. fra juli til august, ville jeg ikke have vovet at tale om krisetegn, men netop den konstante tilbagegang over 6 måneder gør det berettiget at påpege, at USAs økonomi, som vi er så forfærdelig afhængige af, har en ganske særlig interesse.

Man ser også i USA med stærk bekymring på fænomenet, og årsagen er sikkert, at foruden de her refererede produktionstal er der også andre krisetrek: Ifølge officielle offentlige statistiske oplysninger er bruttonationalproduktet i 4. kvartal af 1969 steget med ca. 9,4 milliarder dollars, men den sidste statistik peger også på, at såfremt man tager hensyn til inflationen, er bruttonationalproduktet beregnet i faste priser ikke steget med over 9 milliarder dollars, men tværtimod i det ene kvartal faldet med omkring 800 mill. dollars. Samtidig stiger varelagrene, men stigende varelagre i en periode med faldende produktion betyder selvfølgelig usælgelige varer. Det betyder, at der er for stor afstand mellem købekraft og produktion, til trods for at store virksomheder viser faldende indkomster.

En sådan situation afspejler sig også andre steder, vel ikke mindst på børserne, og man kan da også i februar 1970 se en meget interessant artikel i International Herald Tribune, der bekræfter de krisetegn, jeg har peget på i USA. Der oplyses nemlig, at den samlede værdi af de på New York-børserne noterede aktier i november 1968 androg 716 milliarder dollars, men selv om antallet af aktier på grund af oprettelsen af nye selskaber og forhøjelse af aktiekapitalen i gamle virksomheder er steget med 13-15 milliarder dollars i perioden til januar 1970, udgjorde værdien af aktiekapitalen ved slutningen af januar 1970 kun 582 milliarder dollars. Tabet i den samlede værdi af de på New York-børserne noterede aktier har altså andraget 133 milliarder dollars. For at man kan få en forestilling om, hvor meget det er, tror jeg, jeg skal nævne, at tabet er større end det samlede bruttonationalprodukt i Vesttyskland.

Når jeg beskæftiger mig så udførligt med det, er det, fordi vi her ser et klart eksempel på, at landet med verdens største industriproduktion, med verdens største industrielle potentiel, nu igennem et halvt år trods delvis krigsøkonomi med krigsførelsen i Vietnam, med forsøgene på afhjælpning af krisen ved udvidelsen af krigen i Laos og med andre militære engagementer ikke kan klare sine indre økonomiske modsigelser. Og den situation, som USA er i i dag, får overmåde stor betydning for de lande, der er afhængige af USA, som Danmark er det ligesom en række andre europæiske lande. Der er ikke ubetydelige amerikanske interesser i vor industri, alt for store, og også i vort serviceområde. En depression i USA vil få alvorlige følger: vi har oplevet det før, og vi vil opleve det igen. Vi ved også, hvem det kommer til at ramme hårdest, nemlig de dårligst stillede i alle de berørte lande.

Men en forøget militarisering og en udvidelse af USAs militære engagement blot med det formål at undgå en økonomisk depression, noget, vi har set før, f. eks. omkring Koreakrigen, og en depression, der, som jeg har fremhævet det, er ved at udvikle sig til en økonomisk krise med arbejdsløshed, kursfald på børsen og afsmitning i form af nedgangstendenser i hele Vesteuropa, det er unægtelig ikke lyse udsigter.